

Súd: Okresný súd Košice I
Spisová značka: 18P/189/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7113234550
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 01. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mária Žáková
ECLI: ECLI:SK:OSKE1:2016:7113234550.8

Uznesenie

Okresný súd Košice I sudkyňou JUDr. Žákovou Máriou v právnej veci starostlivosti súdu o mal. deti : U. X., X.. X.X.XXXX C. Y. X., X.. XX.X.XXXX, zast. kolíznym opatrovníkom Ú. J., R. Y. C. K. K. na návrh otca: A.. V. X., X.. X.XX.XXXX, V. L. L., G. Z. Č.. XX, zast. advokátom JUDr. Jozef Vodák, Advokátska kancelária, Valašské Meziříčí, Masarykova č. 753, Česká republika proti odporkyni, matke mal. detí: H.. C. X., X.. XX.X.XXXX, V. L. L., G. Z. Č.. XX, V.Č.. K., X. H. Č.. X, R. K., zast. advokátkou JUDr. Blanka Nagyová, Advokátska kancelária, Štúrova č. 44, Košice v konaní o návrat mal. detí do krajiny obvyklého pobytu takto

rozhodol:

Návrh navrhovateľa odmieta a nenariaďuje návrat H. U.F. X., X.. X.X.XXXX C. H. Y. X., X.. XX.X.XXXX do miesta ich obvyklého pobytu v Českej republike.

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

Otec mal. detí U. X., X.. X.X.XXXX C. Y. X.Č., X.. XX.X.XXXX sa návrhom, ktorý podal súdu dňa X.XX.XXXX domáhal rozhodnutia, ktorým by súd nariadil navrátenie mal. detí do miesta ich obvyklého pobytu v Č. K.. Svoj návrh odôvodnil tým, že mal. deti sa narodili z manželstva s ich matkou, ktoré bolo uzavreté dňa XX.X.XXXX. Otec mal. detí je národnosti Č., matka národnosti R.. Obe mal. deti sa narodili v L.. Posledné spoločné bydlisko otca i mal. detí spolu s matkou bolo na adrese trvalého bydliska v L., G. Z. Č.. XXX/XX, kde rodičia mal. detí sú R. X., C. V. K. G. (X + F.). Dňa XX.XX.XXXX sa matka spolu s mal. deťmi odsťahovala z tohto rodinného domu do X. L. Y. L. C. G. XX.XX.XXXX matka spolu s mal. deťmi odcestovala na R. ku svojim rodičom do K.. Následne bol otec informovaný, že presťahovanie je trvalé, k čomu súhlas nedal.

Matka s návrhom otca nesúhlasila, premiestnenie mal. detí nepovažovala za protiprávne, došlo k nemu výhradne a iba z objektívnych dôvodov, ktoré súvisia s mal. deťmi a s prostredím, s ktorým boli mal. deti spojené. Tak mal. deti ako aj matka, sú národnosti R. a v súčasnosti žijú v prostredí dôverne známom u svojich starých rodičov, s ktorými sú v kontakte celý život, nemajú žiadnu jazykovú bariéru a s výbornými výsledkami navštevujú v K. Š. C. Š.. Matka žiadala, aby súd prihliadol na článok 13 písm. b/ Haagskeho dohovoru a návrh otca zamietol, pretože existuje reálne nebezpečenstvo, že návrat detí do Č. K. by ich vystavil fyzickej a duševnej ujme a dostal by ich do neznesiteľnej situácie. Podľa nej otec mal. detí v období posledných dvoch rokov podľahol závislosti na alkohole a drogách. Aj v prípade posudzovania dôvodu na navrátenie mal. detí do miesta ich obvyklého pobytu je potrebné posudzovať ich najlepší záujem. Otec mal. detí nemá žiadnu skúsenosť v starostlivosti o mal. deti, deťom sa doposiaľ v dostatočnej miere nevenoval, nemá zaistenú pomoc pri starostlivosti o mal. deti, deti nemajú pre pobytu v Č. základné vybavenie, matka nemá pre život v Č. žiadne zázemie, ani prácu, aby mohla tu bývať a deťom sa venovať. Navyiac otec je rizikovou osobou, ktorá priznala požívanie alkoholu a drog.

Okresný súd Košice I uznesením č.k. 18P 189/2013-156 z 20.2.2014 nariadil návrat maloletých detí U. X.F. C. Y. X. do miesta obvyklého pobytu do Č. K. v lehote 15 dní od právoplatnosti uznesenia. Súčasne

rozhodol, že ak matka maloletých detí nespĺní túto povinnosť je povinná maloleté deti odovzdať otcovi po uplynutí lehoty na území R. K.. Po návrate matky aj s maloletými deťmi do Č. K. uložil otcovi až do rozhodnutia súdu v Č. K. o úprave rodičovských práv a povinností k maloletým deťom, opustiť bývalý manželský domov a umožniť matke s maloletými deťmi tento domov užívať, otca zaviazal znášať náklady spojené s týmto bývaním a uložil otcovi zdržať sa odobratia maloletých detí zo starostlivosti matky. O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Proti tomuto uzneseniu podala v zákonnej lehote odvolanie matka a kolízny opatrovník.

Odvolací súd preskúmal napadnuté uznesenie spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že súd prvého stupňa dostatočne zistil skutkový stav, vec správne právne posúdil a vyhodnotil dôkazy a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy vo vzájomnej súvislosti, pričom starostlivo prihliadol na všetko, čo vyšlo v konaní najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci konania, preto je odôvodnenie rozhodnutia presvedčivé a s jeho závermi sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožnil. Z uvedených dôvodov uznesením zo dňa 14.5.2015, sp.zn. 8CoP/154/2014 uznesenie súdu prvého stupňa, ako vecne správne potvrdil a v celom rozsahu sa stotožnil s jeho odôvodnením.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podala v zákonnej lehote dovolanie matka mal. detí.

Najvyšší súd SR uznesením z 24.3.2015, č.k. 5Cdo/398/2014-309 zrušil uznesenie Krajského súdu v Košiciach zo 14.5.2015, sp.zn. 8CoP/154/2014 a vrátil vec na ďalšie konanie. Prihliadol len na námietku matky týkajúcej sa doručenia vyjadrenia otca mal. detí k jej odvolaniu. Uviedol, že písomné vyjadrenie otca mal. detí B. X.C. XXXX bolo súdu prvého stupňa doručené X.C. XXXX, toto vyjadrenie otca mal. detí bolo formulované ako právna a skutková argumentácia a matke mal. detí mala byť preto daná možnosť oboznámiť sa s týmto vyjadrením. V danom prípade táto možnosť nebola matke mal. detí vytvorená, preto najvyšší súd rozhodol, že došlo k odňatiu možnosti pred súdom konať a z uvedeného dôvodu zrušil napadnuté uznesenie odvolacieho súdu a vec vrátil na ďalšie konanie.

Odvolací Krajský súd v Košiciach súd na základe zrušujúceho uznesenia dovolacieho súdu postupoval v intenciách rozhodnutia najvyššieho súdu a doručil písomné vyjadrenie otca mal. detí z 1.C. XXXX matke mal. detí a kolíznemu opatrovníkovi. Matka podala dňa X.X.XXXX písomné vyjadrenie k odvolaniu navrhovateľa.

Krajský súd v Košiciach uznesením zo dňa 30.9.2015 č.k. 8CoP/193/2015 - 347 zrušil uznesenie prvostupňového súdu a vrátil mu vec na ďalšie konanie. Z odôvodnenia uznesenia Krajského súdu v Košiciach vyplýva, že odvolací súd sa osobitne zaoberal posúdením článku 12 a článku 13, písmena b) medzinárodného Dohovoru o únosoch maloletých detí a posúdením týchto ustanovení dospel k záveru, že súd prvého stupňa pochybil, ak nariadil návrat maloletých detí do krajiny ich obvyklého pobytu bez toho, aby sa vzhľadom na dĺžku ich pobytu na R. a matkou zdôrazňované skutočnosti týkajúce sa adaptácie maloletých detí na život, zdravotnú starostlivosť a vyučovací proces na R. zaoberal tým, či by sa maloleté deti opätovne zžili s prostredím, alebo či existuje vážne nebezpečenstvo, že by návrat vystavil maloleté deti fyzickej, alebo duševnej ujme. Dopustil sa aj ďalšieho pochybenia, keď pomocou odborného posúdenia nezistil, či maloleté deti sú s ohľadom na svoj vek a stupeň vyspelosti schopné vyjadriť svoje potreby a prania, resp. v krajnom prípade nezistil, či už za pomoci znalca, alebo výsluchom maloletých, ich vnútorný postoj k návratu do domácnosti otca, pretože konajúci súd sa nezaoberal všetkými skutočnosťami, ktoré sú pre rozhodnutie podstatné, nesprávne vec právne posúdil, v dôsledku čoho bolo potrebné zrušiť jeho rozhodnutie a vrátiť mu vec na ďalšie konanie. Povinnosťou prvostupňového súdu bude vykonať dokazovanie naznačeným smerom, predovšetkým sa vysporiadať s tým, či návratu maloletých detí do krajiny ich obvyklého pobytu nebránia závažné prekážky špecifikované v článku 12 a 13 Dohovoru, za tým účelom vhodným spôsobom zistiť postoj a názor maloletých detí k ich návratu do domácnosti otca a zároveň bude povinnosťou konajúceho súdu dôsledne zistiť súčasne pomery otca v mieste jeho trvalého bydliska. Odvolací súd takto rozhodol aj s prihliadnutím na časové obdobie, ktoré uplynulo od rozhodnutia súdu prvého stupňa, ako aj rozhodnutia odvolacieho súdu, počas ktorého tak, ako vyplynulo už z doplneného dokazovania odvolacím súdom, pravdepodobne došlo k určitej aklimatizácii maloletých detí v súčasnom bydlisku a nepochybne došlo aj k zmene pomerov na strane otca maloletých detí, ktorý žije v spoločnom dome Y. L. Y. Č. K. so súčasnou partnerkou a jej dieťaťom.

Prvostupňový súd, po vrátení veci v ďalšom konaní doplnil dokazovanie výsluchom maloletých detí, doplnením výsluchu rodičov maloletých detí a kolízneho opatrovníka, pripojenou zápisnicou z pojednávania Mestského súdu v Brne zo dňa XX.X.XXXX C. X.XX.XXXX, kópiou znaleckého posudku vypracovaného v konaní pred Mestským súdom v L. znalkyňou z odboru zdravotníctvo, odvetvie psychiatria dňa XX.X.XXXX znalkyňou MUDr. R. Y. za účelom posúdenia požívania návykových látok, a to najmä alkoholu, prípadne tvrdých drog otcom maloletých detí, a kópiou znaleckého posudku z odboru psychológie detí a dospelých H. H. Z. B. G. X.X.XXXX k otázke vzťahov medzi rodičmi a deťmi, listinnými dôkazmi predloženými matkou maloletých detí, vyžiadanými súdom, kópiou neprávoplatného rozsudku Mestského súdu v L. zo dňa X.XX.XXXX, č.k. 40Nc/59/2013-351 a zistil nasledujúce skutočnosti.

Súbežne s týmto návratovým konaním sa viedlo konanie o rozvod manželstva navrhovateľa a odporkyne a o úpravu rodičovskej zodpovednosti voči mal. deťom X. pre čas pred rozvodom a po rozvode, na Mestskom súde v L. pod sp. zn. 40 Nc/59/2013. Toto konanie bolo na prvom stupni skončené rozsudkom tohto súdu zo dňa X.XX.XXXX, ktorým súd rozviedol manželstvo rodičov mal. detí, mal. deti boli zverené do osobnej starostlivosti matky otcovi bolo určené výživné a bol určený styk otca s mal. deťmi. Rozsudok nie je právoplatný, otec uviedol, že proti rozsudku sa odvolal.

Vzhľadom na doterajší priebeh konania, na to, že sa jedná o návratové konanie maloletých detí, ktoré je potrebné prejednať a rozhodnúť čo najrýchlejšie a najefektívnejšie, súd považoval za správne v tejto veci vypočuť maloleté deti priamo na súde, s prihliadnutím na to, že maloletá U. v čase výsluchu mala X K. C. Y. X K.. Výsluch bol vedený primerane ich veku. Deti boli vypočuté dňa XX.XX.XXXX v kancelárii Okresného súdu Košice I za prítomnosti sudkyne, asistentky senátu 18P a kolíznej opatrovníčky, čím súd eliminoval prítomnosť ďalších dospelých osôb a ich vplyv na maloleté deti.

Maloletá U. X. vypovedala o tom, že pred výsluchom ju mama poučila o tom, že bude vypočúvaná na súde a má sa vyjadriť k tomu, kde chce bývať. Uviedla, že navštevuje X. K. B. Š. Y. K., navštevuje krúžky taekwondo a výtvarnú. Žije v K. v rodinnom dome starých rodičov s mamou a sestrou a to odvtedy, odkedy odišli z L.. V L. žili v rodinnom dome spolu s mamou, sestrou Y. a otcom. Jej sa však tam veľmi nepáčilo, lebo stále cítila, že na tom dome jej niečo vadilo, a keď bola sama, tak sa tam dokonca bála. Z L. odišli preto, lebo keď mala sestra Y. narodeniny, otec začal vystrájať. Začal im vypínať elektriku, búchal na dvere a ona sama povedala svojej mame, aby odišli preč. Bolo to preto, lebo sa začala otca báť. Videla, ako reve na mamu a vtedy ho prvýkrát videla opitého. Na mamu však otec predtým kričal veľa krát. Teraz je s otcom v telefonickom kontakte, ale niekedy nemá chuť sa s ním rozprávať, tak mu telefón nezdvihne. Tvrdila, že otec jej nechýba, pretože stále sa bojí toho, že by ju mohol zobrať späť do L., takže sa pri ňom necíti bezpečne. Do L. sa za žiadnych okolností nechce vrátiť, ani keby tam išla mama. Radšej bude žiť v K. bez bazénu, ako v L. v dome s bazénom. V K.C. R. a cíti bezpečne. Má tu veľa kamarátok zo školy a z krúžkov. Maloletá svoje kamarátky aj vymenovala. Mala dve kamarátky aj v L.. S niektorými sa stretáva aj v súčasnosti, pretože to boli rodinní priatelia. Maloletá ďalej uviedla, že otec sa ku nej správa dobre. K nej sa správa vždy dobre. Maloletá povedala, že nemá problém takto vypovedať pred súdom, ona sama sa rozhodla, kde chce byť, nemá s tým žiaden problém a prišla na súd práve z toho dôvodu, že to na súde povedať chcela. Nikto jej to nenadiktoval a nikto nepovedal, ako má na súde rozprávať. Všetko to má z vlastnej hlavy. Dokonca povedala, že otca nemá rada. Bola by veľmi rada, keby sa to už všetko skončilo, aby mala nejaký pocit istoty, kde vlastne zostane, aj keď láska k otcovi by nepribudla. Mala by aspoň pocit bezpečia.

Maloletá Y. X. rovnako vypovedala o tom, že v súčasnosti žijú v K. so svojou mamou, sestrou, dedkom, babkou a kocúrom P.. Pamätala sa na to, že predtým žili v L.. Žilo sa im tam dobre, ale keď mala piate narodeniny, otec búchal na dvere, vypínal im elektriku a pre ňu to boli najhoršie narodeniny, aké vôbec zažila. Veľmi sa bála, bola už v posteli a počula aj nejaké kopy do dverí. V L. chodila ešte do škôlky, ale po príchode do K. nastúpila do prvého ročníka základnej školy a teraz je druháčka. Na vysvedčení mala samé jednotky. Pre ňu bol trochu problém začať rozprávať po R., ale trvalo to asi týždeň. Uviedla, že chcela odísť z L., pretože mala obavy, či otec ešte niečo neurobí. Chcela ísť preč, a od tej doby sa ho bojí, lebo je to veľmi nepríjemné, keď niekto kope do dverí. Nejaké iné udalosti, ktoré by boli pre ňu zlé, čo otec urobil si nepamätala. Rozpamätala sa ešte na tú udalosť, keď jej otec dovolil šoférovať po lúke, otec pil a ona musela riadiť auto, lebo pustil volant a keby ona nebola volant chytila, tak by skončili v priekope. Tak iba narazili do kamenného plotu, do drevenej ohrady, narazili ešte raz, a keď otec chytil volant, tak auto poškodili. V L. mali dve kamarátky, tie však zvyknú chodiť aj na R.. Za nimi jej je ľúto. Teraz sa kamaráti so všetkými kamarátkami z triedy a je ich asi sedem. Má ešte aj jedného

kamaráta chlapca. Okrem školy navštevuje aj krúžky a to výtvarnú, zumbu a angličtinu. V K. jej je dobré, je spokojná u babky a dedka. Má veľa kamarátov a tu jej je lepšie ako v L.. Pred výsluchom jej mama povedala, že má sa naučiť po R., aby jej ľudia rozumeli. Nič iné jej nepovedala. So sestrou sa zvyknú večer v posteli rozprávať. Preberali aj tú otázku, či chcú byť s otcom, a či by chceli s ním žiť. Uviedla, že k nej je otec dobrý. S otcom sa rozpráva po R., pretože už niektoré slová z Č. aj zabudla. Z L. jej nič nechýba. Na záhrade starých rodičov majú aj nafukovací bazén. Otca má rada, ale bezpečnejšie sa cíti u mamy. Mamka ju ochraňuje a dáva jej lásku. Ten pocit bezpečia u matky má aj z toho dôvodu, že keď sa rodičia stretnú a spolu sa rozprávajú, tak sa stále hádajú. Otec sa háda s mamou. Podľa nej otec vždy začína.

Stanoviská rodičov v priebehu konania sa nezmenili. Otec trval na svojom návrhu a žiadal, aby súd rozhodol o navrátení maloletých detí do Č. K., do miesta ich obvyklého pobytu a matka predkladala listinné dôkazy preukazujúce adaptáciu detí na území R. Y. K., kde navštevujú školu, kde sa výborne učia, kde majú zdravotnícku starostlivosť, príbuzných, kamarátov a sociálne zázemie. Predložila súdu aj fotokópie vysvedčení maloletých detí za školský rok XXXX/XXXX, ako aj pochvalu od riaditeľa školy. Žiadala rozhodnúť o nenavrátaní mal. detí do Č. K..

Navrhovateľ, otec, aj v ďalšom konaní zotrval na svojich návrhoch a stanoviskách, poukázal na to, že podľa neho matka pred dvomi rokmi ukradla deťom oboch rodičov, odvtedy s deťmi manipuluje, únos mal. detí matkou bol vopred plánovaný. Podľa neho závery znaleckého posudku, ktorý bol vypracovaný pre potreby Mestského súdu v L., preukázali u mal. U. syndróm zavrňovaného rodiča, dieťa má znaky týraného dieťaťa, dieťa trpí strachom a obidve deti sú manipulované zo strany matky. Matka povýšila mal. U. do pozície partnera, ako keby dospelé osoby a aktívne ňou manipuluje voči osobe otca a to je pre neho strašné. Zo záverov znaleckého posudku vyplýva, že otec nikdy deťom neublížil a všetky negatívne skúsenosti majú deti z informácií od matky. Matka nerešpektovala jediné rozhodnutie súdu, týkajúce sa styku, ktorý bol upravený predbežným opatrením. Pokiaľ sa s deťmi stretol, tak je všetko v poriadku počas stretnutia, avšak zlé je to, čo sa deje pred stykom a po styku.

Ďalej otec uviedol, že pomery na jeho strane sa zmenili v tom, že v súčasnosti žije Y. K. G. Y. L., ktorý patrí do R. H. R. S.. Teraz tam žije s priateľkou S. G. XXXX, s ktorou spoločne aj hospodári a priateľka má v striedavej osobnej starostlivosti svoju X-K. G..

Matka vo svojej výpovedi uviedla, že na jej osobných pomeroch sa nič nezmenilo. Opätovne poukazovala na rizikové správanie sa otca mal. detí, na požívanie alkoholických nápojov, na jeho agresívne správanie, ktoré popisovali vo svojich výpovediach aj mal. deti. To, že deti hovoria o jednom konkrétnom zážitku, v podstate je spôsobené tým, že vtedy už boli vo vyššom veku, ale tých zážitkov bolo veľké množstvo, kým boli menšie nevnímali to tak a ona sa ich v tom predchádzajúcom období snažila uchrániť. Čo sa týka znaleckého dokazovania v konaní pred Mestským súdom v L., so závermi psychologického posudku nesúhlasia, určite budú žiadať revíziu tohto posudku, pretože tento je vysoko zaujatý, nie je známe, na základe čoho znalkyňa dospela k tomu záveru, že ona je manipulátor. Ten syndróm zavrňovaného rodiča je dnes zaužívaný prvok pri posudzovaní rodičovskej zodpovednosti. Napriek tomu, že posudok posudzuje ju, ako matku manipulátorku, nie je tam žiadna zmienka o tom, ako znalkyňa posúdila, či výchova mal. detí zo strany otca nie je ohrozená. Uviedla, že nesúhlasí ani so závermi psychiatrického posudku, ktorý bol vypracovaný v súvislosti s podozrením na alkoholizmus a drogovú závislosť otca, majú voči tomuto posudku výhrady, nemá takmer žiadnu výpovednú hodnotu a budú proti nemu namietat'.

Kolízna opatrovníčka uviedla, že medzi rodičmi mal. deti prevláda veľký konflikt a komunikovať spolu nevedia, ani za prítomnosti psychológa. Preto si nevie ani reálne predstaviť ako by sa mal. deti mohli vrátiť do pôvodného prostredia, kde mali obvyklý pobyt, pretože po dvoch rokoch sú absolútne zžité s tým prostredím, v ktorom v súčasnosti žijú. Deti vyrastajú v podnetnom výchovnom prostredí, a obe sú u matky dostatočne emočne a citovo saturované, známky deprivácie nie sú prítomné. Konštatuje to aj znalecký posudok vo veci samej. Obe deti sú dostatočne vyspelé na to, aby prejavili svoju vôľu a mal. U. E.e veľmi rozumné dieťa. Obe deti bez problémov zvládajú nové situácie, majú dobré adaptačné schopnosti, bez problémov prijímajú zmeny.

Kolízna opatrovníčka predložila súdu aj správu zo B. Š. Y. K., zo dňa XX.X.XXXX, v ktorom sa zástupkyňa riaditeľa vyjadruje k problematike stretnutí maloletých detí s otcom. Uviedla, že niekoľkokrát bola osobne prítomná pri týchto stretnutiach aj za prítomnosti matky. Bola svedkom toho, že matka pred ňou a deťmi viackrát navrhovala otcovi maloletých detí, aby sa s dievčatami stretol v popoludňajších hodinách mimo

priestorov školy, že im môže kedykoľvek zavolať a povedať, kedy a na ako dlho chce dievčatá. Preto nie je pravdivé tvrdenie, že by pani X. bránila otcovi maloletých detí stretávať sa s ním, a nie je pravda ani to, že by sa maloleté deti na tieto stretnutia tešili. Maloletá U. dokonca raz aj plakala, keď sa jej otec pýtal, prečo plače, tak nepovedala pravdu, povedala, že spadla na schodoch.

Kolízna opatrovníčka predložila súdu aj správu o vyšetrení maloletých detí klinickým psychológom pri Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny v K., J.. Y. P.. Z tejto správy, ktorá bola vydaná dňa XX.XX.XXXX na žiadosť matky, vyplýva, že deti majú silnú emočnú väzbu na matku, u ktorej majú aj pocit bezpečia, istoty a prostredie v ktorom žijú, považujú za svoj domov. V škole dosahujú výborné výsledky, sú obľúbené, navštevujú krúžky. Majú tu svojich kamarátov. Psychickú pohodu maloletých detí narúšajú iba nedoriešené problémy medzi rodičmi, naďalej pretrvávajúce disharmonické vzťahy, pričom otec pri návštevách i telefonických komunikáciách im stále zdôrazňuje, že sa musia vrátiť do L., čo deti aktuálne odmietajú. Stretnutia s otcom bývajú problematické z dôvodu, že sa obávajú, aby ich otec od mamy neodniesol, a preto chcú, aby matka bola zakaždým pri stretnutiach v blízkosti. Stresujúce sú pre ne aj výroky otca, ktorý sa za ich prítomnosti vyhráža matke súdmi a tým, aké následky to pre ňu bude mať. Deti sa návštev otca obávajú.

Matka a kolízna opatrovníčka navrhli v tomto konaní nariadiť znalecké dokazovanie na posúdenie otázky vnútorného postoja detí k návratu, či by návratom neboli vystavené vážnej fyzickej a psychickej ujme.

Predmetom tohto konania je návrh navrhovateľa na navrátenie mal. detí z dôvodu ich neoprávneného premiestnenia z Č. K. X. Ú. R. K., preto súd právny vzťah medzi účastníkmi konania posudzoval podľa Haagskeho dohovoru o občiansko-právnych aspektoch medzinárodných únosov detí, ktorý bol prijatý dňa XX.XX.XXXX, podpísaný v mene Č. C. R. O. K. G. XX.XX.XXXX C. R. K. Y. R. R. G. G. XX.X.XXXX.

Podľa čl. 1 cieľom tohto Dohovoru je

- a) zabezpečiť okamžitý návrat detí, ktoré boli neoprávnene premiestnené do niektorého zmluvného štátu alebo sú v ňom zadržované, a
- b) zabezpečiť, aby opatrovnícke práva a práva styku podľa právneho poriadku jedného zmluvného štátu sa účinne dodržiavali v ostatných zmluvných štátoch.

Podľa čl. 3 Dohovoru premiestnenie alebo zadržanie dieťaťa sa považuje za neoprávnené, ak

- a) je porušením opatrovníckeho práva, ktoré nadobudla osoba, inštitúcia alebo iná právnická osoba buď spoločne alebo samostatne podľa právneho poriadku štátu, na ktorého území malo dieťa svoj obvyklý pobyt bezprostredne pred premiestnením alebo zadržaním, a
- b) v čase jeho premiestnenia alebo zadržania sa toto právo aj skutočne vykonávalo buď spoločne alebo samostatne alebo by sa takto vykonávalo, ak by nedošlo k premiestneniu či zadržaniu.

Opatrovnícke právo uvedené v písmene a) možno nadobudnúť najmä priamo zo zákona alebo na základe rozhodnutia súdu alebo správneho orgánu alebo na základe dohody platnej podľa právneho poriadku tohto štátu.

Podľa čl. 4 Dohovor sa použije na dieťa, ktoré malo obvyklý pobyt na území zmluvného štátu bezprostredne pred porušením opatrovníckeho práva alebo práva styku. Použitie dohovoru sa skončí, keď dieťa dosiahne vek 16 rokov.

Podľa čl. 11 Dohovoru justičné alebo správne orgány zmluvných štátov budú v konaní o návrat dieťaťa konať bez odkladu.

Ak príslušný justičný alebo správny orgán nevydá rozhodnutie do šiestich týždňov odo dňa začatia konania, žiadateľ alebo ústredný orgán dožadovaného štátu má právo na vlastný podnet alebo na požiadanie ústredného orgánu dožadujúceho štátu dostať vyjadrenie o dôvodoch omeškania. Ak bola ústrednému orgánu dožadovaného štátu doručená odpoveď, zašle ju podľa okolností dožadujúcemu ústrednému orgánu alebo žiadateľovi.

Podľa čl. 12 Dohovoru, ak bolo dieťa neoprávnene premiestnené alebo zadržané podľa článku 3 a v deň začatia konania pred justičným alebo správnym orgánom zmluvného štátu, v ktorom sa dieťa nachádza, neuplynula odo dňa neoprávneného premiestnenia alebo zadržania lehota jedného roka, nariadi príslušný orgán okamžite návrat dieťaťa.

Justičný alebo správny orgán nariadi návrat dieťaťa, aj keď sa konanie začalo po uplynutí lehoty jedného roka uvedenej v predchádzajúcom odseku, okrem prípadu, že sa preukáže, že dieťa sa už zžilo s novým prostredím.

Ak justičný alebo správny orgán dožiadaného štátu má dôvod domnievať sa, že dieťa bolo premiestnené na územie iného štátu, môže zastaviť konanie alebo zamietnuť žiadosť o návrat dieťaťa.

Podľa čl. 13 Dohovoru bez ohľadu na ustanovenie predchádzajúceho článku justičný alebo správny orgán dožiadaného štátu nemusí nariadiť návrat dieťaťa, ak osoba, inštitúcia alebo iná právnická osoba, ktorá nesúhlasí s jeho vrátením, preukáže, že:

- a) osoba, inštitúcia alebo iná právnická osoba, ktorá mala dieťa v osobnej starostlivosti, v čase premiestnenia alebo zadržania opatrovnícke právo skutočne nevykonávala alebo, že súhlasila, či následne sa zmierila s premiestnením alebo zadržaním, alebo
- b) existuje vážne nebezpečenstvo, že návrat by dieťa vystavil fyzickej alebo duševnej ujme alebo ho inak priviedol do neznesiteľnej situácie.

Justičný alebo správny orgán môže odmietnuť nariadiť návrat dieťaťa aj vtedy, ak zistí, že dieťa nesúhlasí s návratom, a ak dosiahlo vek a stupeň vyspelosti, v ktorom je vhodné zohľadniť jeho názory.

Pri hodnotení okolností uvedených v tomto článku justičné a správne orgány vezmú do úvahy informácie o sociálnom prostredí dieťaťa, ktoré poskytol ústredný orgán alebo iný príslušný orgán štátu obvyklého pobytu dieťaťa.

Podľa čl. 19 Dohovoru rozhodnutie podľa tohto dohovoru o návrate dieťaťa nemožno považovať za rozhodnutie o určení opatrovníckeho práva.

Z cit. právnej úpravy týkajúcej sa predmetu konania vyplýva základný cieľ predmetného Dohovoru, a to zaistenie bezodkladného návratu detí protiprávne premiestnených alebo zadržovaných v niektorom zmluvnom štáte. Premiestnenie alebo zadržanie dieťaťa sa považuje za protiprávne vtedy, ak ním dôjde k porušeniu práva starostlivosti o dieťa, ktoré má osoba, inštitúcia alebo ktorýkoľvek iný orgán podľa právneho poriadku štátu, v ktorom malo dieťa svoj obvyklý pobyt bezprostredne pred premiestnením alebo zadržaním.

Na základe vykonaného dokazovania súd dospel k tomu jednoznačnému záveru, že obvyklý pobyt mal. detí X. L. Y. Č. K. na adrese posledného spoločného bydliska rodičov: G. Z. Č. XX Y. L.. Mal. deti v tomto mieste obvyklého pobytu navštevovali školu a škôlku až do toho času, kým matka s mal. deťmi neopustila toto bydlisko dňa XX.XX.XXXX tak, že najprv sa odsťahovala do podnájmu v L. a následne dňa XX.XX.XXXX X. Ú. R. K. G. K., kde v súčasnosti žijú spolu s matkou na adrese R. K., N.. X. H. Č.. X. Pred premiestnením mal. detí z Č. K. X. R. prislúchalo opatrovnícke právo obom rodičom, obaja rodičia mali právo určiť miesto pobytu dieťaťa. Keďže deti mali svoj obvyklý pobyt na území Č. patria do jurisdikcie Č. R., čo sa preukázalo aj konaním a rozhodovaním o úprave rodičovskej zodpovednosti pred príslušným Mestským súdom v L..

Pokiaľ dôjde k protiprávnemu premiestneniu alebo zadržaniu dieťaťa a pokiaľ je podaný rodičom návrh na vrátenie dieťaťa do jedného roka od protiprávneho zadržania alebo premiestnenia, musí súd nariadiť vrátenie dieťaťa do miesta jeho obvyklého pobytu. Túto povinnosť nemá len vtedy, ak je daná niektorá z výnimiek, uvedených v cit. článku 13, prípadne čl. 20 Dohovoru. Vzhľadom na to, že Č. K. C. R. K. sú členmi Európskej únie, pre posúdenie týchto výnimiek platia aj ustanovenia nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 o súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorý v článku 11 upravuje podmienky pre návrat dieťaťa (tzv. Nariadenie Brusel II)

Podľa článku 11 ods. 2 pri uplatňovaní článkov 12 a 13 Haagskeho dohovoru z r. 1980 sa musí zabezpečiť, aby sa dieťaťu dala možnosť vyjadriť sa v konaní, ak sa to s ohľadom na jeho vek alebo stupeň vyspelosti nejaví nevhodné.

Podľa čl. 11 ods. 4 cit. nariadenia súd nemôže odmietnuť návrat dieťaťa podľa čl. 13 písm. b/ Haagskeho dohovoru z r. 1980, ak sa preukáže, že sa vykonali primerané opatrenia na zabezpečenie ochrany dieťaťa po jeho návrate.

Podľa ods. 5 súd nemôže odmietnuť návrat dieťaťa, kým sa osobe, ktorá požiadala o návrat dieťaťa nedala možnosť vyjadriť sa.

Navrhovateľ podal svoj návrh v lehote jedného roka po premiestnení mal. detí B. Č. X. R., teda bola splnená zákonná podmienka pre rozhodovanie súdu o navrátení mal. detí do miesta ich obvyklého pobytu.

V konaní nebolo preukázané, že otec s trvalou zmenou miesta pobytu detí, súhlasil.

Na základe vykonaného dokazovania, doterajších rozhodnutí súdov v tejto veci, v súlade s citovanými ustanoveniami medzinárodných predpisov, vykonaného dokazovania a doplneného dokazovania a vyhodnotenia výsledkov vykonaného dokazovania každého jednotlivo a v ich vzájomnej súvislosti, súd dospel k tomu záveru, že v prejednávacom prípade sú splnené dôvody pre nevrátenie maloletých detí do krajiny ich obvyklého pobytu. Súd predovšetkým poukazuje na závery zrušujúceho rozhodnutia Krajského súdu v Košiciach, ktorými bol prvostupňový súd viazaný (§ 226 O.s.p.) a osobitne poukazuje na to, že v rámci tohto konania súd rozhoduje výlučne iba o tom, či dieťa bude do miesta obvyklého bydliska navrátené alebo nie. Je nesporné, že v priebehu tohto konania súd zistil, že miestom obvyklého pobytu maloletých detí bola Č. K., z ktorej boli matkou bez súhlasu otca premiestnené na územie R. K.. Maloleté deti sa na území R. K., F. Y. H. K. zdržiavajú spolu s matkou od XX.XX.XXXX, teda viac ako dva roky. Je to dlhodobý pobyt maloletých detí na území R. K., ktorý spôsobil, že v mieste terajšieho bydliska maloleté deti sa zapojili do školského systému, maloletá U. E. Ž. X. K. B. Š. C. H. Y. E. Ž. X. K. B. Š.. Okrem návštevy základnej školy sú zapojené aj do mimoškolských aktivít, ktoré matka v priebehu tohto konania preukázala. Maloleté deti majú zabezpečenú zdravotnícku starostlivosť v mieste terajšieho bydliska. Okrem toho maloleté deti majú v K. blízku rodinu- rodičov matky, ktorí poskytujú matke pomoc pri starostlivosti o deti, pretože bývajú v tom istom dome. Maloleté deti rozprávajú po R., učia sa výborne a majú tu množstvo kamarátov. V dôsledku toho došlo k adaptácii maloletých detí na území R. K. tak, že podľa zváženia súdu je možné v tomto prípade aplikovať článok 13 písm.b/ Haagskeho Dohovoru a nenariadiť návrat maloletého dieťaťa. Teda je tu časové hľadisko, ktoré aj podľa doterajšej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva musí súd rozhodujúci o návrate mal. detí do krajiny ich obvyklého pobytu zohľadniť.

Súd v tejto súvislosti poukazuje na zmenu pomerov, ktorá nastala na strane otca, oproti stavu v čase predchádzajúceho rozhodnutia súdu, kedy súd predpokladal, že v prípade návratu maloletých detí do miesta ich obvyklého pobytu sa budú môcť zdržiavať (prípadne aj spolu s matkou) v ich rodinnom dome, ktorý patrí do bezpodielového spoluvlastníctva matky a otca. Súd však zistil, že v tomto rodinnom dome v L. v súčasnosti žije otec so svojou novou partnerkou, s jej dieťaťom a očakávajú narodenie ďalšieho dieťaťa. Za takýchto okolností návrat maloletých detí by znamenal pre ne návrat do prostredia, s ktorým deti nie sú zžité, v tomto prostredí žijú pre ne cudzí ľudia, ktorých nepoznajú a za týchto podmienok by podľa zváženia súdu existovalo vážne nebezpečenstvo, že návrat by deti vystavil fyzickej, alebo duševnej ujme, alebo ich inak priviedol do neznesiteľnej situácie. Preto neprichádzalo do úvahy ani prijatie žiadnych ochranných opatrení pre zabezpečenie návratu maloletých detí tak, ako to predpokladá ust. čl. 11 ods.4 Nariadenia Brusel II. Takéto opatrenia už neponúkol ani otec mal. detí a v súčasnej dôkaznej situácii by boli nerealizovateľné.

Naviac súd poukazuje na rozsudok Mestského súdu v Brne, ktorý síce nie je právoplatný, ale ktorý rozhodoval vo veci samej o úprave rodičovských práv a povinnosti voči maloletým deťom tak, že tieto zveril do osobnej starostlivosti matky, určil výživné zo strany otca, ako aj upravil styk otca s maloletými deťmi. Takto rozhodol aj s tým vedomím, že matka s maloletými deťmi sa nachádza na území R. K. a dôvodom takéhoto rozhodnutia Mestského súdu v L. je skutočnosť, že matka starostlivosť o maloleté deti riadne zabezpečuje a o maloleté deti je u matky dobre postarané. Sú u nej vytvorené vhodné podmienky pre zdravý fyzický i duševný vývoj maloletých detí, a preto nie je odôvodnené meniť ich terajšie výchovné prostredie. Tento súd odôvodnil svoje rozhodnutie aj tým, že nevidel dôvod vytrhnúť maloleté deti z rodinného zázemia matky, lebo prípadná zmena výchovného prostredia by mohla mať výrazne negatívny dopad na psychický stav detí. Takto súd rozhodol napriek tomu, že otec v priebehu konania žiadal zveriť obe maloleté deti do svojej osobnej starostlivosti.

Ďalej súd ako dôvod odmietnutia návrhu otca na navrátenie maloletých detí poukazuje aj na vôľu maloletých detí, ktorá bola v priebehu tohto konania primerane ich veku zistená súdom ich vypočutím. Deti primerane svojej vyspelosti spontánne, bez nátlaku vypovedali o tom, že chcú zostať v mieste terajšieho bydliska spolu s matkou, kde sú šťastné a spokojné a túžia najmä po tom, aby prestali konflikty medzi rodičmi a situácia medzi nimi sa konečne vyriešila. Súd mal za to, že deti, ale najmä staršia U., napriek svojmu veku vedela svoju vôľu vyjadriť veľmi jednoznačne a jednoznačne formulovať aj svoj vlastný názor na toto konanie. Dôležité bolo vyjadrenie mal. detí aj v tom zmysle, že sa pri matke cítia bezpečne, obávajú sa iba toho, že by ich otec mohol vziať späť do L.. Deti sú na matku jednoznačne naviazané a je prirodzené, že v dôsledku toho si nevedia predstaviť návrat do miesta obvyklého pobytu k otcovi bez matky.

Pokiaľ otec namieta proti tej skutočnosti, že maloleté deti sú pod silným vplyvom svojej matky, súd to považuje za prirodzené vzhľadom na to, že už vyše dvoch rokov sa matka o ne stará. S otcom sa stretávajú iba sporadicky a preto ten vzťah s otcom je narušený. K narušeniu vzťahu s otcom však došlo aj v dôsledku jeho vlastného správania sa tak, ako to popisovala maloletá U. vo svojej výpovedi a súd aj tieto okolnosti považoval za významné pre svoje rozhodnutie. Napriek tomu, že otec sa bránil tým, že nie je závislý ani od drog, ani od alkoholu, táto skutočnosť nebola v konaní jednoznačne vylúčená, pretože sa to nepodarilo ani v konaní vo veci samej pred Mestským súdom v L.. Sám otec by mal zvážiť, či by starostlivosť o maloleté deti v prípade ich navrátenia v mieste obvyklého pobytu zvládol za tej novej situácie, v ktorej žije v súčasnosti, a pokiaľ svoje deti má rád, mal by byť voči týmto deťom ústretový a prispôbiť sa ich vôli, ich požiadavke zostať v osobnej starostlivosti matky na R., Y. K.Ľ.. Súd záverom poukazuje na to, že ponechanie maloletých detí v mieste ich terajšieho bydliska a odmietnutie návrhu otca na ich navrátenie do miesta obvyklého pobytu v Č. K. je odôvodnené najlepším záujmom maloletých detí, pretože súd aj v návratovom konaní na ich vôľu a záujem prihliadať musí. Preto bolo rozhodnuté tak, ako to je uvedené vo výroku uznesenia súdu.

Súd nepovažoval za potrebné v tomto konaní vykonávať ďalšie dokazovanie nariadením znaleckého dokazovania, pretože v konaní vo veci samej pre Mestským súdom v L. bol vypracovaný znalecký posudok, ktorý podľa zváženia súdu postačoval aj pre rozhodnutie v tejto veci.

Konanie o návrate maloletých detí do krajiny obvyklého pobytu je konaním nesporným, aj napriek tomu, že môže začať len na návrh účastníka, čo jednoznačne vyplýva z ust. § 176 ods. 2 O.s.p. Preto kritérium pre rozhodovanie o náhrade trov konania podľa zásady úspechu je nepoužiteľné a preto súd analogicky rozhodol o trovách konania podľa ust. § 146 ods. 1 písm. a O.s.p.. Podľa tohto zákonného ustanovenia žiaden z účastníkov konania nemá právo na náhradu trov konania podľa jeho výsledku, ak sa konanie mohlo začať aj bez návrhu.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresný súd Košice I. (§ 204 ods. 1 O. s. p.).

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3 O.s.p.) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha (§ 205 ods. 1 O.s.p).

Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnutie vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav vecí, pretože nevykonával navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností ,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,

- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a)
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 205 ods. 2 O.s.p.)

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona, ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia (§ 251 O.s.p.).